

فراخوان جهانی برای لغو مجازات اعدام

سازمان عفو بین‌الملل و سازمان "همبستگی جهانی علیه مجازات اعدام" در سال ۲۰۰۲ روز دهم اکتبر (۱۸ مهر ماه) را روز جهانی مبارزه با مجازات اعدام اعلام کردند. هدف از برگزاری اکسیون‌های گوناگون در این روز آن است که همگان به تلاش برای لغو مجازات اعدام در همه کشورهای جهان فراخوانده شوند.

انجمن دفاع از حقوق بشر در ایران-مونتال در راستای فعالیت‌های حقوق بشری خود با این فراخوان جهانی که خواستار لغو مجازات اعدام در همه کشورهای است موافق است چون بر این باور است که مجازات اعدام بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرکننده و مغایر منشور جهانی حقوق بشر، میثاق‌ها و مواه‌نامه‌های وابسته بان است. لازم به یاد آوری است که دولت ایران از امضاء کنندگان این اسناد و ملزم به اجرای آن است. در بیانیه جهانی حقوق بشر به صراحت به ممنوعیت مجازات اعدام اشاره نشده، ولی در ماده ۳ این بیانیه تصریح شده است:

" هر فردی حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد "

در سال ۱۹۶۶ سازمان ملل متحد با تصویب میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، با صراحت بیشتر و بطور مشروح تری به موضوع اعدام پرداخته است و از کشورهای عضو با تاکید خواسته شده که مجازات اعدام را لغو و یا دست کم آنرا برای جنایات بسیار سنگین اعمال کنند. در ماده ۶ این میثاق آمده است:

" ۱- هر انسانی بطور ذاتی حق زندگی دارد، این حق باید بموجب قانون حمایت شود. هیچکس را نمیتوان بطور دلخواه و خودسرانه از حق زندگی محروم نمود.

۲- در کشورهایهایی که مجازات اعدام لغو نشده است، صدور حکم اعدام جایز نیست مگر در مورد مهمترین جنایات و انهم بنا بر قانون لازم الاجرا در زمان ارتکاب جرم که انهم نباید با مقررات این میثاق و کنوانسیون‌های منع مجازات جرم کشتار دستجمعی Genocide منافات داشته باشد.

۳- در مواقعی که سلب حیات تشکیل دهنده جرم کشتار دسته جمعی باشد بدیهی است که دولت عضو این میثاق مجاز به تخلف از تعهداتی که مربوط به قوانین میثاق منع و مجازات جرم کشتار جمعی سپرده است نمیشود.

۴- هر فرد محکوم به مرگ، حق دارد که درخواست عفو و یا تخفیف مجازات نماید. امکان بخشش عمومی، بخشش فردی و یا تخفیف مجازات اعدام، در تمام موارد وجود دارد.

۵- حکم مجازات اعدام در مورد جرایم ارتكابی افراد زیر ۱۸ سال صادر نمیشود و در مورد زنان باردار قابل اجرا نیست.

۶- هیچ چیز از مقررات این ماده برای به تاخیر و یا منع و الغای مجازات اعدام از طرف هر یک از دولت‌های طرف این میثاق، قابل استناد نیست."

متأسفانه دولت ایران ماده‌ی شش میثاق بین‌المللی حقوق مدنی سیاسی را لغو می‌کند و با وجود تعهدات بین‌المللی قوانین جمهوری اسلامی هنوز منطبق بر تعریف جنایات بزرگ و رعایت موادی که نامبرده شد منطبق نیست.

دوم اینکه ایران در سال ۱۳۷۲ میثاق بین‌المللی حقوق کودک را امضا کرده و این تعهدنامه به تصویب مجلس شورای اسلامی نیز رسیده است. مطابق این کنوانسیون، صدور حکم حبس ابد و اعدام برای نوجوانان زیر ۱۸ سال ممنوع است. قضات ایران برای نوجوانان زیر ۱۸ سال حکم اعدام صادر می‌کنند و آنها را تا رسیدن به سن ۱۸ سالگی در زندان نگاه می‌دارند و سپس اعدام می‌کنند. متأسفانه بدلیل عطف شفافیت احکام صادره آمار دقیقی از اعدام نوجوانان زیر ۱۸ سال در دسترس نیست.

در دومین مقاله‌نامه اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق سیاسی و مدنی مصوبه ۱۵ دسامبر ۱۹۸۹، در مورد لغو مجازات اعدام (که دولت ایران نیز این مقاله‌نامه را امضا کرده است) تصریح گردیده:

- با اعتقاد به اینکه الغای مجازات اعدام به افزایش منزلت و ارزش انسان کمک میکند و استمرار دهنده توسعه حقوق بشر است،
- با استناد به ماده ۳ منشور جهانی بشر،
- با توجه به ماده ۶ میثاق بین‌المللی حقوق سیاسی و مدنی راجع به الغای مجازات اعدام،
- با اعتقاد به اینکه هر اقدامی در لغو مجازات اعدام بمثابة استمرار در برخورداری از حق زندگیست،
- با آرزو به پذیرش یک تعهد بین‌المللی جهت منسوخ کردن مجازات اعدام،

دولت های عضو این مقاله نامه تمامی یازده ماده مندرج در آن را پذیرفته و نسبت به اجرای آن متعهد گردیده اند.

همچنین در سال 2007 مجمع عمومی سازمان ملل متحد سرانجام قطعنامه‌ای را تصویب کرد که به موجب آن، دیگر اعمال مجازات اعدام موضوع داخلی کشورهای عضو نیست، بلکه با حقوق بشر که جهانشمول است در ارتباط است. خوشبختانه روز بروز به تعداد کشورهای بی که مجازات اعدام را لغو یا حد اقل عدم اجرای حکم را غیر قانونی میکنند در حال رشد است که امار خلاصه زیر آن را تایید میکند:

در سال 2014 وضعیت اعدام بین 192 کشور عضو سازمان ملل متحد به شرح زیر بوده است:

- 100 کشور حکم اعدام برای تمامی جرائم لغو گردیده است.
- 6 کشور حکم اعدام برای جرائم عادی حذف شده است.
- 34 کشور در عمل طرفدار الغای این حکم هستند.
- 58 کشور بر طبق قوانین داخلی مجری اعدام هستند.
- 22 کشور در سال 2014 حکم اعدام را اجرا کرده اند.
- 33 کشور حکم اعدام را برای جرائم مواد مخدر تا کنون حفظ کرده اند.

- 13 کشور از این 33 کشور حکم اعدام را برای جرائم مربوط به مواد مخدر در 5 سال اخیر اجرا کرده است.

- 12 کشور از این 33 کشور حکم اعدام اجباری را برای رده خاصی از این جرائم حفظ کرده اند
- 5 کشور از این 33 کشور در عمل طرفدار الغای حکم اعدام هستند.

به گزارش سازمان عفو بین الملل، اکثریت کشورهای جهان مجازات اعدام را یا از قوانین خود و یا در عمل حذف کرده اند. دیگر کشورها نیز در این راستا گام برمی دارند. اما هنوز هم در 58 کشور جهان مجازات اعدام اعمال می شود از جمله چین، ایران، عربستان سعودی و آمریکا. تنها کشور اروپایی ای که در آن هنوز این مجازات وجود دارد بلاروس است. به همین مناسبت امسال تمرکز بسیاری از فعالیت های نهاد های حقوق بشری اروپا در باره لغو اعدام در این کشور متمرکز است.

تجربه کشورهای مختلف نشان میدهد که اعمال مجازات اعدام به هیچ روی باعث کاهش جرم و جنایت نمیشود و عوامل بروز معضلات اجتماعی را باید در فقر، بیعدالتی و عدم امنیت جستجو کرد. برخی از کشورها نظیر ایران و سنگاپور مدعی هستند که حکم اعدام را بعنوان حربه ای برای مبارزه با قاچاق و توزیع مواد مخدر بکار میبرند. در حالی که مطابق آمارهای منتشره در هر دو کشور در چند سال اخیر با وجود افزایش اجرای مجازات اعدام نه تنها جرم و جنایت کاهش نداشته بلکه روند رشد نیز داشته است (رجوع کنید به گزارشات ائتلاف علیه مجازات اعدام در سال 2014). دلیل این موضوع اینست که قربانیان توزیع و قاچاق مواد مخدر عموماً افراد فقیر رده های پائین شبکه قاچاق هستند و گردانندگان اصلی کمتر بدام قانون میافتند و تا زمانی که شبکه های اصلی قاچاق و توزیع دستنخورده بمانند قربانیان انسانهای فقیر رده پائین خواهند بود. خوشبختانه نهاد های حقوق بشری داخل ایران به این واقعیت رسیده اند که اعدام چاره کار نیست و باید با ریشه یابی در باره عوامل جرائم و مخالفت با مجازات اعدام که خشونت را تشدید میکند به کاروان "همبستگی جهانی علیه مجازات اعدام" پیوست.

ما از تمام نهاد های حقوق بشری و انساندوست می خواهیم که به هر شکل که میتوانند برای لغو مجازات اعدام اقدام نمایند و از کشورهای نظیر ایران که هنوز مجازات اعدام بعنوان راه حلی برای کم کردن جرائم بکار میروند بخواهند که مجازات غیر انسانی اعدام را لغو کنند و از فعالیت های نهاد های حقوق بشری در ایران که موجب گسترش منع مجازات اعدام شده اند در سطح بین المللی حمایت کنند.

انجمن دفاع از حقوق بشر در ایران - مونترال

مونترال شنبه دهم اکتبر 2015

آدرس تماس:

انجمن دفاع از حقوق بشر در ایران - مونترال

سایت: www.addhi.net

ایمیل: info@addhi.net